

mixta tabernacula pastorum hælos pascit, quia quisquis obistentibus tentationem gladiis viriliter non resistit, immundas cogitationes, quasi hædos lascivos, in corde nutrit, et efficitur ei similis etiam qui a fide recedit. Anima vero quæ sponsa Christi effici concupiscit, qualiter se habeat, Christus eam docet, cum ei per comparisonem protinus dicit:

(*Equitatus Israeliticus, multis tentationibus probatus.*)

17. Vers. 8. *Equitatu meo in curribus Pharaonis assimilavi te, amica mea.* Scimus quia equitatus Israeliticus, currus Pharaonis fugiens, in mari demersus reliquit, nec tamen statim terram repromissionis intravit, sed prius multas tentationes in eremo quadraginta annis sustinuit, multos reges multis laboribus expugnavit, et sic tandem ad beatam terram, in qua eum sponso delectetur, pervenit. Cui bene dicitur, quod subditur:

(*Genæ sponsæ.*)

18. Vers. 9. *Pulchræ sunt genæ, sicut turturina.* Turtur postquam parem suum perdiderit semel, nunquam alteri se jungit, sed semper solitarie habitans in gemitu perseverat, quia quem diligebat non inveniens, quærit. Sic sancta quæque anima, dum a sponso suo absens est, ab ejus amore non recedit, sed in ejus desiderium semper anhelat et gemit. Et dum illum quem valde diligit, non invenit, quia ab omni alieno amore se retrahit, quasi in genarum verecundia castitatem cordis, ipso habitu et actu exteriori ostendit. Sequitur:

(*Collum sponsæ, prædicatores.*)

19. *Collum tuum sicut monilia.* Per collum sponsæ, prædicatores sanctæ Ecclesiæ designantur. Monilibus prædicatores comparantur, vel quia Ecclesiæ sunt ornamentum, vel quia Ecclesiam muniant, ut pectus monile vel a rotunditate, id est perfectione. In monilibus, gemmæ in auro ponuntur. Per aurum quippe sapientia, per lapidos ornamenta exprimuntur. Collum ergo sponsæ sicut monilia existit, quia quilibet rectus Ecclesiæ prædicator, et sapientia interioris se induit, et opera exterioris exercet, quæ in sapientia vidit. Cui et adhuc dicitur:

(*Murenulæ aureæ, sacra Scriptura.*)

20. Vers. 10. *Murenulæ aureæ faciemus tibi, vermiculatas argento.* Murena piscis est, qui captus vertit se in circulum, ad cuius exemplar sit inauris, quæ murenula dicitur, quæ designatur prædicatio, quæ in auribus inhæret, et eas penetrat. Murenulæ, monilia collo ligantur, quia et sapientia et religio a Scripturis sanctis, prædicatoribus adjungitur. Per murenulas enim Scriptura sancta intelligitur. Quæ bene aureæ et argento vermiculatae dicuntur, quia et sapientia Scriptura sancta fulget, et sonora prædicatione per universum mundum auditur. Sicut enim per aurum sapientia, sic per argentum sancta prædicatio demonstratur. His verbis sponsi sponsa respondet, et per corporeas rerum species amorem intimat, quo spiritaliter intus ardet, dicens:

(*Nardus sponsæ, bonum exemplum.*)

21. Vers. 11. *Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum.* Nardus est herba humilis, quæ gustata frigus expellit, et calefacit membrum. Accubitum suum rex tunc intravit, quando Dominus noster Jesus Christus corporaliter cæli interiora penetravit. Quo ibi requiescente, nardus sponsæ odorem suum dedit, quia virtus sanctæ Ecclesiæ, suavem famam bonitatis longe lateque sparsit. Ad cælos enim Dominus ascendit, et Spiritum sanctum suum super discipulos misit, quo impleti verba salutis mundo prædicarent, et per sancta opera boni odoris famam circumquaque diffunderent. Hunc quippe in baptismo unquamque fidelis anima recipit, ut per eum sibi ex virtutum confectione unguenta componat, et proximos exempli exhibitione, quasi unguenti odore reficiat. Sequitur:

(*Fasciculus myrrhæ, mortificatio.*)

22. Vers. 12. *Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur.* Mortuorum corpora myrrha condiri solent, ne putrescant. Myrrham quippe, etc. *Reliqua usque ad finem Commentarii habes ad verbum in Expositione quæ sub nomine S. Gregorii Magni inter ejus Opera edita est. Vide Patrologiæ tom. LXXIX, col. 471.*

ROBERTI DE TUMBALENA

PRIORIS S. VIGORIS.

EPISTOLA AD MONACHOS S. MICHAELIS DE MONTE

De quodam monacho epileptico a levitate converso.

(*MABILL. Annal. Bened., t. V, Append., p. 659, ex ms. cod. olim bibliothecæ S. Stephani Cadomensi nunc Ottonianæ.*)

Fratribus montem Beati Michaelis habitantibus, frater ROBERTUS et fratres cæteri beati Vigori in Monte-christum servientes.

Benedictus Deus Pater, et benedictus Dei Filius, sanctusque utriusque Spiritus, trinus in ejusdem majestatis substantia Deus, qui nil odit eorum quæ

fecit (*Sap. xi, 23*); quoniam vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire (*Tit. 1, 1*), qui nos etiam contemptores non contemnit, sed adversos convertit, conversos diligit, dilectosque ad vultus sui hilarissimam beatissimamque visionem in mirabilibus suæ potestatis singularis provehit. Hic est Deus noster, solus timendus, solus amandus, qui non respicit hominis [*f. homines*], sed perdit ea quæ sunt, ut ea quæ non sunt instruat, qui apud nos quoque ultimos servos suos timorem suum et amorem revelavit, percutiens superbos, et sanans humiles. Rom vobis loquar dignam memoriam, nostris temporibus inauditam, quæ cum omnium aures magnitudinis singularitatis suæ valeat exturbare, vos tamen montanos fratres maxime percudit et sollicitat, quia de vobis est et vobis mittitur. Hugo vocatus frater quidam apud nos degens, nepos Lonensis abbatis quem vos optime nostis, quia apud vos in scholis nutritus est puer, iste quem loquor rem incurrit quæ vobis necesse est et nota fiat. In choro quadam die, tertia feria, dum fratres nostri missam matutinalem celebrarent, erat et ipse cum cæteris, ut nobis videbatur, sanus et hilaris, qui paululum doloris in capite sentiens lectum adiit, ut se prosterneret et quiesceret, ubi cum, nobis omnibus ignorantibus, jaceret, subito illa molestia arripitur quam medici epilepsiam vocabulo Græco dicunt, vel sacrum morbum, eo quod sacras hominis partes, ut est caput et mentem, occupet. Nos vero vulgariter guttam caducam, ex eo quod cadere faciat, vocamus. Hac igitur arreptus est; confestim mentem perdidit, oculos elausit, quos etiam manibus stringit, genua cavavit, calcitrans et volvens se in lecto. Ego vero cum fortuito casu in claustro sedens scriberem, euenit frater quidam exturbatus, et dicens Hugonem mori. Ad hanc vocem cum ego tremefactus surgerem, curremque post eum, jam finita missa, fratres omnes currebant portantes crucem aquamque benedicam. Venientes igitur, sine mente jacentem invenimus, stringentem manibus oculos, et genibus calcitrantem. Expergefatti itaque, septem psalmos penitentiales incœpimus; videns vero manus illius oculos ultra quam expedire videretur opprimentes, attraxi eas a loco, dedique fratribus ut tenerent, reluctante illo plurimum, quamvis nihil sentiente. Paululum vero cum ibi super illum psallentes et signantes cum cruce stetissemus, jussi ut in oratorium portaretur. Quem cum obedientes fratres undique apprehensum vix portassent, jaciebatur enim inter manus nostras morbo, et dissolvebatur omnibus membris torsione mirabili et miserabili, ante beati Nicolai prostraverunt altare, seque prosternentes et nimia contritione psallentes. Ubi cum ego adessem et mirabiliter dolerem, adeo cruciabar lacrymis et suspiriis quotientibus, ut nec loqui nec psallere valerem, hærens tantum solo et fluctibus mœstis. Dictis itaque psalmis septem et litanis, postea dicebantur triginta, quos usus monachis est ante nocturnam synaxim celebrare, cum ille

surrexit plangens miserabiliter exultans, nosque, qui eum circumdederamus, dolore nimio et intolerabili concutias. Surrexi tunc e solo veniens ad illum, ubi in manibus fratrum jacuerat, jamque surrexerat tantum ut sederet. Aspicientem vero eum et vix me agnoscentem rogavi lacrymis infusus, ut nobis quomodo erga se esset ediceret; qui tandem nimis... et submisso loquens ait se miserabiliter tortum et contrafactum. Præcepi igitur ut in quodam, qui ibi aderat, lecto poneretur ut quiesceret. Quo sic facto, rogavi fratres ut more suo in capitulum irent, quia ego a fratre, omnino dolore me agitante, recedere non valebam; sedi vero coram eo moerens et lacrymans, locutusque cum eo, ait itaque: « Mibi facta est vox quedam terribilis modo dicens: « Cur de monasterio tuo egressus es? » Cui sic increpanti me et terrenti, alia vox, me audiente, satis placida et suavis confestim respondit: « Quid ex hoc ad te? » Dumque ego si aliquid vidisset quæsissem, tantum audisse, nihilque se vidisse dixit. Finito tandem capitulo, et vocatis quibusdam fratribus, jussi ut in domum infirmorum portaretur, qui portatus jacuit, egoque secutus eum, quippe quem nullo modo res tam nova et tam tristis dimittere me sinebat, esidens eram. Septies autem usque ad eandem horam crastinam, nobis presentibus et videntibus, eadem passio eum arripuit, aliis vero diebus penes omni die semel aut bis idem passus est. Vocati igitur medici duo doctissimi, qui in civitate presentes aderant, fecerunt ei quidquid potuerunt; sed quem sua manu prostratum Deus sola sua operatione sanandum providebat, humanæ manus motionibus erigendum non aptavit.

Dum hæc agerentur, quadam die ego, qui penes assiduus aderam, domum in qua frater separatus, ut hujuscemodi rei competebat, habebatur, intrans, eum et ridentem, sedentem, jocantemque cum famulis, qui ejus servitio, me præcipiente, seduli assistebant, inveni; tantæ namque levitatis erat quantæ vos scitis, ut dum mecum in claustro ante hanc ægritudinem viveret, nullis minis, nullis plagis, nullis blanditiis, nullis admonitionibus ad se rediret ut se cognosceret; indomabiliter enim levitati, joci et lasciviæ juvenili instans, scurrilitates ex toto sequens, contemnebat omnino, nec alio modo frequentabat. Sed quid loquor de humano adnitu, cum tunc divino judicio tortus, tam incertis, tam horribilibus tormentis quateretur; nec sic duritia ejus frangeretur, ut vel aliquantulum minus lasciveret, imo amplius et amplius moribus solvebatur: neque enim continua passione, sed incertis spatiis accedebat passio, torquebatur, tenebatur, et dimittebatur? Qui dimissus una hora aut dimidia, repertis viribus, surgebat et pristina levitate pascebatur, morboque tortus insania juventutis eo pejus quo voluptuosius torquebatur. Intrans itaque, ut dicere cœperam, domum, cum mihi valde risus tam importunus displiceret, tacui, et sedi eum eo, parcens ei nihilque dicens, etiam non displicere quod agebat simulat:

timebam eum ne forte verbis meis, si alliquid durius loquerer, turbatus passionem solitam incurreret, unde ego sepe etiam dissimulans jocabar, congaudens omnino sanitati ejus et quieti. Cum igitur sederem cum eo, ait : « Nocte ista præterita dormiens, visus sum mihi iudicio divino præsentari; ubi cum assisterem, conscientia torquente, accusabar, adductis coram me multis, quæ feceram, malis quæ horrebam pœnaliter, erubescens amplius, quam nunc cogitatione comprehendam. » Hoc ego audiens et in eo nihil timoris nihilque aspiciens gravitatis, tacitus dolui, et inclinatis oculis cogitabam quantæ duritiæ esset homo, qui nec divino iudicio exterritus terrebatur.

Transactis tandem in hac passionis euntis et redeuntis alternatione viginti et septem diebus, vicesimo octavo ego, qui eum absque intermissione in memoriam gerebam, post cœnam fratrum locum ingrediens sedi juxta cortinam, quæ ante lectum fratris tensa pendebat. Cumque diu sederem, et ille in lecto jaceret, mirabar quod non loqueretur; aperiens vero cortinam asperi, et ecce jacebat supinus, clausis oculis, tanquam dormiens. Cumque aspiciens hæsitarem, dubitans utrum somno an morbo teneretur, nullatenus enim, sicut pridem accedente passione solebat, movebatur, accessi propius, et caput ejus agitans, clamansque eum nomine proprio, cum non respondisset, nec oculos aperuisset, deprehendi passionem accessisse, et expectavi donec recederet; quæ cum recessisset, aperuit ille oculos, et extensis poplitibus planctum flebilem emisit, dicens se nimis laborasse, et lacessentibus membris fatigari, sicque ter eadem hora mecum eo loquente, accedente passione ivit et rediit. Cumque ego valde dolerem, tanta contritione videns fratrem et spiritum meum laborare, pro quo animam ponerem, si possem, nec valerem succurrere, ingemiscens interno suspirio, dixit mihi : « Pater, Pater, quam pessimam noctem ducere me oportet hanc, quæ imminet ! » Cum rogassem ut diceret quid timeret, et qualiter hoc sciret, adiecit : « Vocem audivi terrentem me nimis ac dicentem : Roga priorem tuum Robertum et fratres tuos cæteros, ut orent pro te, quia nisi divina pietas subvenierit, pessimam noctem passurus es istam. Nunc ergo, Patres, succurrite et orate pro me, quia valde timeo attendens verba quæ dicta sunt mihi. » Me itaque præcipiente, confestim vocati sunt fratres quatuor, quos ego nominibus designavi, allatoque cum cruce et candelabris Christi Domini nostri sacrosancto corpore, me exhortante, præmissaque confessione, corporis sacri communionem sumpsit, factusque securior jacebat, nobis coram sedentibus et expectantibus pariter omnibus aut gratiam aut iudicium Dei, quia omnia quæcumque vult potest. Et ecce jam facta nocte et quiescentibus fratribus, exceptis iis qui mecum erant, accedente passione, abiit a nobis, sicut consueverat, claudens oculos, et jacens immotus. Cumque nos psalteremus, et ipse sæpius iret et rediret, jussi

A excitari fratres qui dormiebant, ut venirent; quibus illico introgressis, psallebamus omnes eadem intentione precantes, ut fratri nostro, qui erat sicut nos, pietas divina subveniret. Tum subito ille, videntibus nobis omnibus, claudens more suo oculos abcessit, sicque aliquantulum jacens rediit, apertisque oculis me intuens, qui semper faciei ejus assisterem, dixit : « Dicite dominis istis ut vadant et requiescant, quia ego Dei gratia liber sum et absolutus ab hac passione, nihil passurus usque in diem tertium. » A quo eum quæstivissem qualiter hoc sciret, respondit : « Audivi vocem quæ mihi diceret : Dic servis Dei qui circa te sunt, ut vadant et requiescant, quia usque in tertium diem nihil hujus morbi passurus es. » Certus igitur factus, jussi ut recederent qui venerant, et abierunt.

His itaque dictis et actis, factus est sanus frater, sic permanens tota illa die, nocte et die sequenti, usque in diei tertiæ nonam vel decimam horam. Mansit vero timidus valde, et frenata admodum pristina levitate, cum morore gravi præstolabatur, quid super eo fieri vellet Deus. Adii autem eum et accersivi verbis, rogans ut ad cor suum rediret et agnosceret quid fuisset, confitereturque omnia peccata sua, et illa maxime, quibus tanquam tormentis conscientia eum in divino iudicio, sicut in somnis visum est sibi, cruciaverat; quod ille audiens et annuens, illico confitens exposuit mihi omnem vitam suam præteritam, quantum recordari potuit, planctu quo valuit, assumensque consilium a me, quod melius inveni. Die tertia, quæ minarum dies erat, me consulente et monente, mane in oratorium, cum et ego secum irem, perrexit, fratribusque primam psalmosque sequentes et missam matutinalem, quæ etiam ex jussu nostro pro peccatis illius celebrantibus, ille extra chorum sedens, in meditationibus et lacrymis perseverabat. Nos vero finitis quæ finienda erant, hora illa capitulum introgressi sedimus, et post alias sermocinationes, quæ necessariae videbantur, de illo mentionem introduxi, omnibusque annuentibus vocatus est in capitulum, hoc enim a me petierat, me tamen prius consulente et monente, sequebatur; quippe jam multum domitus voluntatem meam ex toto in quibuscumque poterat. Ingressus igitur prostravitur toto corpore coram nobis, tantis lacrymis plenus, tanto luctu fractus ut me ex imo corde concuteret, tantoque dolore ut vix loqui ad verba illius valerem, misto gaudio agitaret. Gaudebam enim vehementer, quod tam superbum, tam lascivum, tam pertinacem in omni adolescentiæ vanitate, modo prostratum, tam humilem, tam modestum, tam conversum ad omnem pœnitentiæ gravitatem videbam. Surrexit igitur, me jubente, et in eodem luctu persistens, adeo ut vix loqueretur, quæstivit a nobis ut super eo et super peccatis suis, quæ valde plurima se fecisse cognoscebat, et quibus, ultra quam putaverat, gravabatur, præcipere quod placeret. Ergo respondi ego pro omnibus ut potui, neque enim ad perfectum cordis gemitus et

lacrymæ defluentes exprimere permittebant quod volebam. Suscepit itaque a fratre, cui præceptum est, exutus staminio iudicium virgarum cum tanta humilitate, sicut mihi postea privatim ab eo dictum est, ut parum sibi videretur, quod percutiebatur. Præcepi igitur fratribus, qui per omnia obedientes erant, ut illa die jejunantes et pulmentorum coctorum perceptioe penitus abstinerent. Prandium vero vestrum, inquam, ex toto ego, ut solitum est, vobis parari faciam, quod pro vobis pauperes in eadem domo refectoria una hora ante vos discumbentes comedant, ut in omnibus quæ possumus, et jejuniis et orationibus et elemosynis fratri in necessitate tanta posito succurramus.

Quibus omnibus concessis, petitiisque orationibus a fratre, qui coram astatat flens ubertim et graviter suspirans, et præmissis a nobis qui sedebamus, vix fletus ut loqueremur interrompentes, surreximus, euntes cum psalmodum septem decantatione in oratorium, ubi prostrati jacuimus, donec finiti sunt. Post quæ omnia præcepi uni ex fratribus ut missam pro peccatis illius statim diceret, quam audiret ipse, et sacramenta corporis et sanguinis Christi perciperet. Factis igitur omnibus quæ dicta sunt, datisque pauperibus relictis per singulos singulis denariis, feci etiam coram fratre, propter quem hæc omnia fiebant, comedente, pauperem qui inventus est sedere, ut cum eo comederet. Volebam enim omnino ut non solum pro eo, sed etiam cum eo Christus in forma pauperis reficeretur, quem in necessitate tam proxime futura deprecabamur omnes fieri adiutorem. Dati sunt etiam huic duo denarii, quos ad hoc ego fratri tradideram. Cum itaque comedissemus omnes, et hora quæ timebatur proxima fieret, ego domum intrans fratrem sedentem iuveni et timidum; qui illico mihi dans manum et a me susceptus surrexit a loco in quo sedebat, vadens mecum et jaciens se in lectum, ubi cum coram eo sederem, post paululum suspirans, ait: « Heu, Pater, quantum modo in capite doleo! modo mihi genua dolent, modo crura; nunc brachia, et ecce per totum corpus dolor ingeminatur et crescit. » Cumque hæc dicens vehementer doberet, affuit quidam laicus, cui ut loquerer oportebat, et exivi, cum statim revocatus a puero, qui ægroto assistebat, ingrediensque domum inveni eum jacentem arreptumque molestia pristina; non tamen calcitrabat autolvebatur sicut prius, sed clausis oculis, tanquam dormiens non movebatur. Cumque post aliquantulum temporis rediens aperiret oculos meque inspiceret assistentem, iterum eodem modo raptus est; et cum sæpius fieret, et ille spumaret, videns ego laborem ejus tantum ingemui ex intimo, et misi pro conventu fratrum ut adessent; quibus presentibus et psallentibus nobis coram omnibus ægotum molestia sua arripuit. Cumque adhuc ab eadem teneretur, clausisque oculis et pugnis, nihil eorum, quæ a nobis gerebantur, sentiret, aperuit manum dextram subito, et erigens eam ad caput, signavit seipsum ter, nobis videntibus et

A mirantibus. Psallebamus igitur quantum poteramus, expectantes ut rediret ad sensus, et sciremus ab eo quare hoc fecisset. Et ecce rediit, plucta concutias, et dicens: « Deus, Deus, quantum constringor. » Cui cum ego, psallentibus cæteris, dicerem ut quid erga se fieret aperiret, respondit: « Male bestia me impetunt. » A quo cum quærerem utrum nunc præsentos sunt, an recesserunt, ait: « Recesserunt. » Præcepi illico fratribus omnibus ut euntes agerent orationes et laudes vespertinas. Quibus egressis, remanens ego solus cum fratre jacente sciscitabar diligenter, ut audirem ab eo de signo crucis quod ter fecerat, et bestiis quas dixerat, veritatem. De quo cum sollicitum me vidisset, ait: « Visus est mihi modo ostium istud intrare homo nigerrimus et horridus plusquam dicere valeam, oculos habens igneos et ab ore ignem jaciens et super me efflans, trahensque duos canes horridos manu, sicut erat et ipse, quos cum in me animaret et cogeret, egoque illos me impetentes valde expavescerem, unum eorum, qui anteibat, pugno percusei et effugavi, cumque accessisset alter, nec tam proximus, quam alius fuerat, fieret, percassi et eum jugulo, et post primum expuli. Ab iis liberatus effugatis ivi ad hominem, qui loco hæserat, et similiter pugno percussus, post canes ejeci, sicque, Domino miserante, tribus ictibus liber factus sum ab hostibus hostibus. Intellexi igitur, quod tres ictus isti fuerunt tria signa crucis quæ videram, nobis psallentibus, fieri. »

C Interea, revocato uno ex fratribus qui aliteram pensum orationum vespertinarum et laudum cum ægroto, qui et ipse nobiscum psallebat, persolvimus. Postea etiam aliud vocari præcepi, ut tres essent cum fratre jacente; alii vero omnes, finitis officiis diurnalibus, ex præcepto nostro temperius quam consuevissent dormitum ierunt. Reputabam enim tractans in corde, ut si maxima imminente necessitate aut mortis aut alicujus exitii, quid enim futurum esset incerti eramus, oportebat omnes affuturos esse; bonum erat si aliquantum somno relecti fuerint, et magis sobrie facerent quidquid agendum esset. Fuimus itaque tres cum illo quarto qui patiebatur, loquentes cum eo et consolantes eum, quantum posse dabatur nobis. Tantæ vero debilitatis vel lassitudinis in corpore erat ut cum in lecto quo jacebat, quoquo modo, ut vel parum tam maxima molestia saltem mutandi situm levigaretur, componere se vellet, nullo modo valeret. Nos vero, qui aderam, cum ad appetitum, quem fieri in eo videbamus, vellemus eum componere, vix eum etiam cum labore movebamus. Ad naturæ necessaria cum ire vellet, nec surgere nec a loco se movere valens, duobus fratribus, tensis brachiis, erigendum portandumque se præbuit, qui eum cum labore, sine illius aliquo motu auxiliabili, excepto quod pedes per terram magis trahebat quam regebat, portantes et reportantes in lecto coram me posuerunt quomodo potuerunt. Et cum tantæ ægritudinis pondere pre-

meretur, dicebat tamen videri sibi quod nihil in corpore pateretur, præ timore quo animus ejus cruciabatur. Cumque ego quærerem quid timeret: « Timeo, inquit, me in illorum, quos vidi, manus aut in nequiores reversurum: » Loquebamur autem sic invicem, et ecce, jam nocte imminente, raptus est iterum et spumabat, erigensque sicut prius manum, signavit se totum. Cumque nos psalleremus, et ille rediret, quæsitivinus utrumne vidisset aliquid? « Vidi, inquit, intrantes domum hanc homines tres, qui lanceas tres gestabant igneas fetentes tanquam essent sulfureæ, quibus cum me vellet transgredere, signo crucis quod a me teneri videbatur (nos quippe in manu illius crucem tenebamus), me defendebam, et illos fugabam. » Jacuit itaque dolens et plangens se vehementer: jam tamen, consolatione accepta, dicebat se sperare optime evasurum. Cumque ego, ipso audiente, ob illius consolationem confirmandam aliqua fratribus qui aderant de Scripturis et de fide Trinitatis dicerem, et multa jam noctis pars transisset, subito cum ille diligenter audiret, clausit oculos, et sensu abiit a nobis. Cumque in eodem excessu positus, jam enim excessum, non molestiam aut passionem nominare habeo, manus jungens ad cælum erigeret tanquam orans, nosque psalmum fidei diceremus *Quicumque vult salvus*, repetitumque mediaremus, ille aperiens oculos, erectasque tenens manus, sicut eas junxerat, locutus est, dicens: *Gloria tibi, Deus*. Cumque nos psalmi finem accelerassemus, et ille sæpius, *Gloria tibi, Deus*, repetisset, omnino unde tam læta tamque amabilis vox illi data esset, quæ toties reiterabatur, scire appetentes, sciscitatumus. At ille aliquantulum severe me intucens, ait: « Vocentur mihi omnes monachi de monte Sancti Michaelis, qui in monasterio isto commorantur: missus sum enim nuntius; » cumque hoc mihi satis displiceret, timens hoc aliquod esse illusorium phantasma, verensque fratres, qui ad nocturnas surrecturi erant orationes, excitando fatigare, multis verbis ne hoc fieret renitebar. At ille mihi prorsus restitit, dicens, ex toto sic fieri expedire. Nolui tandem amplius resistere, metuens ex altero, ne si hoc præceptum divinum esset, Deo inobedientem fratrem facerem, unde ego et ipse pariter rei existeremus; quæsitivinus de se ipso quid sibi futurum videretur, et ille se adhuc nescire respondit.

Vocati itaque quos voluit, citissime affuerunt; quibus presentibus, me rogante ut loqueretur, ait: « A Deo et a sancto Michaeli et a sancto Vigore, optimo patrone, vobis omnibus dico, ut nunquam in montem Sancti Michaelis redeatis aut intretis gratia ibi remanendi, quandiu iste, qui nunc ibi abbas est, vixerit. Quod si ieritis et manseritis, sine malo et morte pessima consumerimini. » Cumque illi ad verba se inclinassent, fentes præ gaudio, adjecit ille et

A ait: « Signa vobis verborum istorum, quod vera sint, dicturus sum, sed nondum ea audita, audienda præstolor. » Quibus dictis, ego fratribus illis montanis (erant autem quinque): « Eia, domini mei, audistis, quæ a Deo præcepta sunt vobis; recedite nunc, ut iterum in stratis vestris quiescatia. » Neque enim cum omnia alia optime attendissem, de signis quæ dicenda erant aliquid perceperam; sed hoc ipse idem, testantibus omnibus qui affuerant, se sicut dixisse mihi postea manifestavit. Præcepto igitur meo fratres velociter obedientes jam surgebant, cum ille qui jacebat coram nobis raptus est; detinui itaque hoc videns fratres qui jam surrexerant, ut simul psalleremus, eventum rei exspectantes. Diximus ergo totum psalmum *Quicumque vult*, et adjecimus B *Gloria Patri*. Quo finito rediit ille et sedit in lecto, dixitque: « Benedictus Deus, Benedictus Deus; » jungens manus et adorans, oculisque alacribus nos aspiciens: « En signa, ait, vobis ut dicam, si audire placuerit. » Quod cum omnino placere respondissemus omnes, nos verbis et illi nutu qui completorium dixerant, sic locutus est: « Si unquam amplius in omni vita mea et vestra me hujus infirmitatis propter quam hic jaceo, signum aliquod aut molestiam patientem videritis, sciatis nequaquam verum fuisse quod a me dictum est; et ecce nunc integre sanus factus sum et firmus, potens surgere et ire et agere quidquid sano homini agendum est. » Cumque stupefacti gaudio et evidentia rei (videbamus enim in ejus facie nescio quod divinum signum sanitatis) C miraremur, ineunte mihi quodam ex fratribus diximus voce sobria et submisse *Te Deum laudamus*; et illi quidem fratres, quibus propter completorium loquendi licentia non erat, ad strata sua, me jubente, abierunt. Ille vero statim nobis coram positus et cum eo surgentibus qui non abieramus, surrexit, mihi data manu, sanus et hilaris et robustus sicut nos. Stabat igitur gaudens, et nos mirabatur et congaudebamus; videbamus quippe hominem modo in lecto jacentem, diuturna et molesta passione collisum contritumque, et pene omnibus membris dissolutum, ut nec etiam moveri ad sedendum valeret, essetque ei ipsa lecti mollities tormentum ingens, nunc vero ipsa eadem hora robuste surrexisse, stare nobiscum sanum et gaudentem. Benediximus itaque D Deum, qui percudit et sanat, mortificat et vivificat deducit ad inferos et reducit (*Tob. xiii, 2*). Est ergo hodie in claustro, nobiscum benedicens Deum, qui eum vere, ut pater diligens filium, percussit et sanavit. Sanus namque corpore meliorem et de fide amplio-rem suscepit in anima sanita tem. Correptus enim et correctus mores omnino mutavit, Deo omnipotenti subdidit ipsa sua vita dans testimonium, quod vere manum Omnipotentis senserit, cui est honor et gloria et potestas in sæcula sæculorum. Amen.